การพัฒนาคุณภาพการบริหารจัดการภาครัฐ

(PMQA)

ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2553

จังหวัดนครศรีธรรมราช

ประเด็นยุทธศาสตร์

การขจัดปัญหาความยากจน

การจัดการความรู้

การนำแผนชุมชนไปสู่การปฏิบัติ

กลั่นกรองจากเวที

การเรียนรู้ (After Action Review)

องค์ความรู้

ความหมาย “แผนชุมชน” เป็นเครื่องมือในการกำหนดอนาคตและกิจกรรมพัฒนาของชุมชนโดยเกิดขึ้นจากคนในชุมชนที่มีการรวมตัวกันจัดทำขึ้นมาเพื่อใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาชุมชนของตนเอง ให้เป็นไปตามที่ต้องการ และสามารถแก้ปัญหาที่ชุมชนเผชิญอยู่ร่วมกัน โดยคนในชุมชนมีส่วนร่วมคิด ร่วมกำหนดแนวทาง และทำกิจรรมการพัฒนาร่วมกัน โดยยึดหลักการพึ่งตนเอง ลดการพึ่งพิงภายนอก ด้วยการใช้ศักยภาพ ทรัพยากร ภูมิปัญญา วิถีชีวิต วัฒนธรรม และสิ่งแวดล้อมในชุมชนเป็นหลัก

รัฐธรรมนูญ ฉบับที่ 18 พ.ศ. 2550 กำหนดไว้ใน มาตรา ๘๗ รัฐต้องดำเนินการตามแนวนโยบายด้านการมีส่วนร่วมของประชาชน

(๑) ส่งเสริมให้ประชาชน**มีส่วนร่วม**ในการ**กำหนดนโยบายและวางแผน**พัฒนาเศรษฐกิจและสังคมทั้งในระดับชาติและระดับท้องถิ่น

(๒) ส่งเสริมและสนับสนุน**การมีส่วนร่วม**ของประชาชนใน**การตัดสินใจ**ทางการเมือง การวางแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม รวมทั้งการจัดทำบริการสาธารณะ

(๔) ส่งเสริมให้ประชาชน**มีความเข้มแข็ง**ในทางการเมือง และจัดให้มีกฎหมายจัดตั้งกองทุนพัฒนาการเมืองภาคพลเมืองเพื่อช่วยเหลือการดำเนินกิจกรรมภาคสาธารณะของชุมชน รวมทั้งสนับสนุนการดำเนินการของกลุ่มประชาชนที่รวมตัวกันในลักษณะเครือข่ายทุกรูปแบบให้สามารถแสดงความคิดเห็นและเสนอความต้องการของชุมชนในพื้นที่

ระเบียบและคำสั่งที่เกี่ยวข้องในการจัดทำแผนชุมชน

1. ระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยการจัดทำแผนพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2548 ข้อ 10(2) กำหนดหน้าที่ของคณะพัฒนาท้องถิ่นในการร่วมจัดทำร่างแผนพัฒนา เสนอแนะแนวทางการพัฒนาและการแก้ไขปัญหาเกี่ยวกับการจัดทำร่างแผนพัฒนา ไว้ดังนี้

ในการจัดทำร่างแผนพัฒนา ให้เทศบาล เมืองพัทยา องค์การบริหารส่วนตำบล และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่นที่มีกฎหมายจัดตั้ง นำปัญหาความต้องการจากแผนชุมชนที่เกินศักยภาพของชุมชนที่จะดำเนินการเองได้มาพิจารณาบรรจุไว้ในแผนพัฒนา แต่หากเกินศักยภาพของเทศบาล เมืองพัทยาองค์การบริหารส่วนตำบลและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่นที่มีกฎหมายจัดตั้ง ให้เสนอปัญหา ความต้องการไปยังองค์การบริหารส่วนจังหวัด และให้องค์การบริหารส่วนจังหวัดนำมาพิจารณาบรรจุไว้ในแผนพัฒนาขององค์การบริหารส่วนจังหวัดตามอำนาจหน้าที่”

2. ระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยหลักเกณฑ์การเป็นกรรมการหมู่บ้าน การปฏิบัติหน้าที่และการประชุมของคณะกรรมการหมู่บ้าน พ.ศ. 2551 ข้อ 32(3) "คณะทำงานด้านแผนพัฒนาหมู่บ้าน มีหน้าที่เกี่ยวกับการจัดทำแผนพัฒนาหมู่บ้าน ประสานการจัดทำโครงการเกี่ยวกับการพัฒนาหมู่บ้าน ประสานการจัดทำโครงการเกี่ยวกับการพัฒนาหมู่บ้านกับคณะทำงานด้านต่างๆ ฯลฯ"

องค์ความรู้ การนำแผนชุมชนไปสู่การปฏิบัติ

กลุ่มการศึกษาองค์ความรู้บ้านวังลุง หมู่ที่ 6 ต.ทอนหงส์ อ.พรหมคีรี

1 ประชุมประชาคมแบ่งหน้าที่ผู้รับผิดชอบแต่ละโครงการ

2 คณะทำงานเสนอแผนชุมชนต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้องร่วมดำเนินโครงการ

3 มอบผู้ประสานงานงานกับ อบต.และหน่วยงานอื่นๆ เพื่อขอสนับสนุนงบประมาณ

4 ผู้รับผิดชอบกำหนดงานแผนปฏิบัติงานตามกิจกรรมสำหรับกิจกรรมที่ดำเนินการเอง

5 ร่วมดำเนินกิจกรรมตามแผนการดำเนินงาน

6 ผู้รับผิดชอบและแกนนำร่วมติดตามผลการดำเนินงานเพื่อแจ้งที่ประชุมทราบ

องค์ความรู้ การนำแผนชุมชนไปสู่การปฏิบัติ

กลุ่มการศึกษาองค์ความรู้บ้านบ่อน้ำซับ หมู่ที่ 1 ต.ขุนทะเล อ.ลานสกา

1. **ประชุมประชาคม** คัดเลือกโครงการกำหนดวิธีการโครงการที่มีความสำคัญกับประชาชนอย่างเร่งด่วนเป็นลำดับแรก

2 . **มอบหมายแกนนำผู้รับผิดชอบ**โครงการดำเนินการประชุมทีมงานแต่ละโครงการเพื่อดำเนินกิจกรรม เช่น การจัดหา จัดซื้อ วัสดุอุปกรณ์ ในการจัดทำโครงการ ฯลฯ

3. **แกนนำผู้ประสาน**โครงการประสานงานกับผู้เกี่ยวข้องและภาคีการพัฒนาเพื่อดำเนินกิจกรรมตามแผนให้บรรลุผลสำเร็จตามเป้าหมาย

4. **ติดตามการดำเนินงาน** โดยจัดประชุมเพื่อติดตามการดำเนินงานแต่ละโครงการเป็นระยะๆ

5. แต่งตั้งผู้ประเมินโครงการ วัดผลสัมฤทธิ์ของโครงการว่ามีความสำเร็จประเมินความคุมค่ามากน้อยเพียงใด มีปัญหาอุปสรรคใดหรือไม่พร้อมหาแนวทางแก้ไขร่วมกันอย่างโปร่งใสเป็นธรรมและตรวจสอบได้

6. สรุปผลการดำเนินโครงการและรายงานต่อเวทีประชาคมหมู่บ้าน

องค์ความรู้

การนำแผนชุมชนไปสู่การปฏิบัติ

กลุ่มการศึกษาองค์ความรู้บ้านนาโหนด หมู่ที่ 2 ต.กำแพงเซา **อ.เมืองฯ**

1. **ประชุมประชาคม** คัดเลือกโครงการกำหนดรูปแบบโครงการที่มีความสำคัญกับประชาชนอย่างเร่งด่วนเป็นลำดับแรก

2. มอบหมาย**ผู้รับผิดชอบ**แต่ละโครงการดำเนินการขับเคลื่อนโครงการ

3. แต่งตั้งผู้ประสานงานกรณีดำเนินการร่วมกับหน่วยงานอื่นเสนอโครงการที่เกี่ยวข้องกับภารกิจของส่วนราชการนั้นๆ

4. **การติดตามแกนนำ**จัดประชุมกำหนดผู้รับผิดชอบเพื่อติดตามการดำเนินงานแต่ละโครงการเป็นระยะๆ กรณีมีปัญหาการดำเนินงานจะต้องมีการประชุมแก้ไขปัญหาร่วมกันและปรับกิจกรรมเสริม

5. ทบทวนโครงการตามแผนและปรับโครงการตามความเหมาะสม

6. สรุปผลการดำเนินโครงการและรายงานต่อเวทีประชาคม

¶ขั้นตอนการทบทวนแผน

1 สร้างความเข้าใจกับชุมชน

2 ทบทวน สำรวจเก็บข้อมูลพื้นฐานสภาพทั่วไปของหมู่บ้าน แผนที่ ประวัติศาสตร์หมู่บ้าน ลักษณะที่ตั้ง ภูมิประเทศ ภูมิอากาศ ประชากรแยกเป็นช่วงอายุ ผู้พิการทางกายหรือสมอง ผู้สูงอายุที่ยากจนด้อยโอกาส ศาสนา นโยบาย ข้อมูลทรัพยากร หน่วยบริการสาธารณะทางสังคม การศึกษา สาธารณสุข แหล่งน้ำกินน้ำใช้ แหล่งน้ำธรรมชาติ ถนนและการคมนาคม ไฟฟ้า โทรศัพท์ การแบ่งเขตการปกครองการใช้ประโยชน์จากที่ดิน ข้อมูลภูมิปัญญา ผู้รู้ ปราชญ์ชาวบ้าน ข้อมูลกลุ่มอาชีพและองค์กรต่างๆ ในหมู่บ้าน ข้อมูลสภาพปัญหาของชุมชนขั้นพื้นฐาน การพัฒนาด้านกายภาพ การพัฒนาด้านฐานความรู้ การพัฒนาด้านความพอเพียงและความสุข และการทำแผนที่ความคิด

¶ มีการสรุปและสาเหตุปัญหาของหมู่บ้าน เช่น ปัญหาหนี้สิน ปัญหาขาดเงินทุนหมุนเวียน ปัญหาราคาผลผลิตทางการเกษตรตกต่ำ ปัญหาไม่มีที่ทำกินเป็นของตัวเอง ปัญหาไม่มีอาชีพเสริมขาดการส่งเสริมภูมิปัญญาท้องถิ่น

¶ มีการวางแนวทางหลักการในการแก้ปัญหา การพัฒนาทางด้านกายภาพ พัฒนาด้านฐานความรู้การพัฒนาด้านความพอเพียงและความสุข

¶ มีการทำแผนชีวิตในระดับครัวเรือน เป็นฐานข้อมูล

¶สำรวจข้อมูลครัวเรือน (รายได้ - รายจ่าย)

¶ วิเคราะห์ สังเคราะห์ นำผลการวิเคราะห์เชื่อมโยงในทุกระดับ

¶การเตรียมการ

เตรียมคน ผู้นำ(5 เสือ) และผู้ใหญ่บ้าน ประชาสัมพันธ์ให้ชาวบ้านทราบล่วงหน้า

¶จัดเตรียมข้อมูล

1 ข้อมูล จปฐ. กชช. 2 ค

2 ข้อมูลรายได้ รายจ่ายของครัวเรือน เงินออม หนี้สิน ข้อมูลทำบัญชีครัวเรือน ข้อมูลประชากรเฉพาะคนพิการ ข้อมูลสัตว์ และข้อมูลทรัพยากร ข้อมูลการศึกษา

3 ข้อมูลกลุ่มองค์กร กลุ่มอาชีพหมู่บ้าน

4 ทุนทางสังคม เงินทุนของกลุ่มองค์กร ทรัพยากรธรรมชาติ เช่น ป่าไม้ น้ำ ขนบธรรมเนียมประเพณี วัฒนธรรมท้องถิ่น

5 ข้อมูลประชาคมหมู่บ้าน ข้อมูลจากสภากาแฟและข้อมูลจากการสำรวจในหมู่บ้าน

6 ข้อสรุปการดำเนินงานจากกิจกรรมต่างๆ

7 ข้อมูลบันทึกภูมิปัญญา

8 ข้อมูลห้วงเวลา ฤดูกาล

9 ข้อมูลจากภาครัฐ

¶ เป้าหมายการพัฒนาหมู่บ้าน

มีการกำหนดวิสัยทัศน์และอัตลักษณ์ของหมู่บ้าน

¶ การทบทวนการนำแผนชุมชนไปสู่การปฏิบัติ

แผนชุมชนหรือแผนแม่บทชุมชน**ผลลัพธ์เพื่อมุ่งผลประโยชน์**ของหมู่บ้าน/ชุมชน/ประชาชน

¶ ผลคาดว่าจะได้รับ

ประชาชนในหมู่บ้านมีความรู้เรื่องการจัดทำแผนชุมชน สามารถทำจัดโครงการได้เอง สามารถขับเคลื่อนชุมชนและถ่ายทอดองค์ความรู้ชุมชนไปสู่เด็กเยาวชนรุ่นใหม่ ชุมชนสามารถนำภูมิปัญญามาพัฒนาให้เกิดมูลค่าพึ่งพาตนเองได้ตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงและเป็นแหล่งเรียนรู้ต้นแบบมีภูมิคุ้มกัน เข้มแข็งยั่งยืน

เวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระดับจังหวัด

ประเด็น เพื่อขับเคลื่อนแผนฯไปสู่การปฏิบัติ

ความครอบคลุมของแผน

บุคคลผู้ร่วม/แกนนำ/ทีมพัฒนา

การนำข้อมูลไปวิเคราะห์การวิเคราะห์

ลักษณะการกำหนดวิสัยทัศน์ อัตลักษณ์

ทิศทางยุทธศาสตร์การพัฒนาหมู่บ้าน

การกำหนดแผนงาน/โครงการ

การประชาพิจารณ์

การนำแผนไปสู่การปฏิบัติ

สรุปเวทีประชาคมระดับจังหวัด

สำนักงานพัฒนาชุมชนจังหวัดนครศรีธรรมราช
โทร. 0-7534-2340,0-7535-6543